

Antanas Rimvidas Bandzaitis

1937 06 28 – 2022 01 15

2022 m. sausio 15 d., eidamas aštuoniasdešimt penktuosius metus, mirė Vilniaus universiteto profesorius, buvęs Fizikos fakulteto dekanas ir ilgametis Teorinės fizikos katedros vedėjas, papildomo ugdymo mokyklos „Fizikos olimpas“ Steigėjų tarybos narys bei ilgametis šios mokyklos direktorius **Antanas Rimvidas Bandzaitis**.

A. R. Bandzaitis gimė 1937 m. birželio 28 d. Kaune. 1960 m. baigęs Vilniaus universiteto Fizikos ir matematikos fakultetą, akademiko Adolfo Jucio iniciatyva **A. Bandzaitis** pradėjo

domėtis kvantine atomų teorija ir 1963 m. apsigynė fizikos ir matematikos mokslų kandidato (dab. atitinka mokslų daktaro) disertaciją „Kai kurie sudėtingų atomų spektrų skaičiavimo metodų patobulinimai“. 1960–1964 m. dirbo Mokslų Akademijos Fizikos ir matematikos institute. 1964 m. pradėjo dėstyti Vilniaus universiteto Teorinės fizikos katedroje, nuo 1967 m. šios katedros docentas.

Gabus ir darbštus mokslininkas jau po metų – 1968 m. – apsigynė fizikos ir matematikos mokslų daktaro disertaciją „Kvantmechaninės judesio kiekio momento teorijos tolesnis plėtojimas ir panaudojimas atominiams spektrams skaičiuoti“, ir būdamas 31-erių metų amžiaus tapo tuo metu jauniausiu mokslų daktaru Lietuvoje (dabar atitiktų habilituoto mokslų daktaro laipsnį). Nuo 1971 iki 2008 m. VU Fizikos fakulteto Teorinės fizikos katedros profesorius, dėstė kvantinę mechaniką, judesio kiekio momento teoriją, specialiuosius teorinės fizikos skyrius, 1971–2002 m. buvo šios katedros vedėjas, 1982–1992 m. Fizikos fakulteto dekanas. Ilgus metus profesorius buvo specializuotos tarybos, teikusios fizikos ir matematikos mokslų kandidato laipsnius, pirmininkas. Mokslinių tyrimų rezultatai apibendrinti 1965 m. kartu su akademiku A. Juciu išleistoje monografijoje „Judėsio kiekio momento teorija kvantinėje mechanikoje“, vėliau patikslinti 1977 m. pasirodžiusioje antroje, iš esmės pataisytoje monografijos laidoje. Ši knyga iki dabar dažnai cituojama įvairių šalių fizikų teoretikų moksliniuose darbuose. 1984 m. prof. **A. Bandzaitis** kartu su S. Ališausku ir A. Bolotinu už 1967–1983 m. darbų ciklą „Daugiadalelių sistemų teorijos

išplėtojimas ir taikymas“ tapo Lietuvos valstybinės premijos laureatu. Pagrindiniai profesoriaus mokslo darbai – matematinės fizikos ir atomų kvantinės teorijos srityje: tobulino fizikinių dydžių operatorių matricinių elementų apskaičiavimo metodus, išplėtojo Klebšo ir Gordano koeficientų sandaugų sumų apskaičiavimo metodus. Su D. Grabausku parašė puikų, ilgą laiką vieną geriausių lietuvių kalba išleistų, vadovėlį „Kvantinė mechanika“ (1975 m.).

Profesorius nuo mažens domėjosi fizika ir matematika, pasižymėjo puikiu mokymusi, tapo I-osios Lietuvos mokinių fizikos olimpiados laureatu. Todėl vėliau neatsitiktinai prof. **A. Bandzaitis** ypač aktyviai įsitraukė į darbą, susijusį su fizikos mokymo Lietuvos mokyklose tobulinimu, daug metų dirbo fizikos mokytojų kvalifikacijos komisijoje, atestavusioje Lietuvos mokytojus, buvo itin gabių mokinių papildomo ugdymo mokyklos „Fizikos olimpas“ vienas steigėjų (1994 m.), Steigėjų tarybos narys, ilgametis – net 11 metų – šios mokyklos direktorius. Čia jis su meile perteikdavo savo žinias ir patyrimą mėgstantiems fiziką ir tiksliuosius mokslus moksleiviams, kurie sėkmingai garsino ir garsina Lietuvą tarptautinėse fizikos olimpiadose. Su bendraautorais parengė ir išleido „Olimpiadinį fizikos uždavinyną“ (1994 m.), vadovėlius „Fizika. Užduotys ir laboratoriniai darbai“ (2002 m.), „Fizika“ (2003 m.), „Tarptautinių fizikos olimpiadų teorinės užduotys ir jų sprendimai (2 dalis, 1999–2000)“. Profesorius niekada nešykštėjo dėmesio ir patarimų fizikos vadovėlių autoriams. Daugelį metų dirbo Lietuvos moksleivių fizikos olimpiadų užduočių rengimo ir vertinimo komisijos pirmininku, fizinių mokslų mokslinių laipsnių nostrifikavimo komisijos pirmininku, Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos moksliniu konsultantu, buvo Visuotinės lietuvių enciklopedijos redaktorių tarybos narys.

Dar jaunystėje pamėgęs dainą, prof. **A. Bandzaitis** nesiskyrė su ja iki gilios senatvės, dainavo Vilniaus universiteto vyrų chore, laisvalaikio mėgo meistrauti, padirbėti sode. Darbe profesorius buvo mėgiamas studentų ir kolegų – už žinias, išmintingumą, taktiškumą, puikų humoro jausmą, už meilę fizikai ir matematikai. Už tai, kad eidamas Fizikos fakulteto dekanu pareigas oriai ir taktiškai gynė Fizikos fakulteto interesus ir Fizikos fakulteto kasmet rengiamas garsiąsias tradicines Fiziko dienas – FIDI – eisenas... Už mokslinį indėlį į fizikos ir matematikos mokslo aruodą. Buvo geranoriškas, nuoširdus, paprastas, visiems padedantis, puikus žmogus. Toks profesorius ir išliks kolegų bei jį pažinojusių širdyse.

Palaidotas Vilniaus Kairėnų kapinėse.